

Chaos of kosmos?

Fred Hopman

Vogels kijken en beschermen is een vrij concrete hobby: waarnemen, determineren, inventariseren. Een keer een minder profaan facet belichten leek me zinvol. Nog niet zo heel lang geleden trachtte een kleine mens zich te handhaven op een vierkant lapje grond temidden van een overweldigende natuur. Deze kleine nederzetting was het centrum en het oriëntatiepunt van waaruit getracht werd orde te scheppen in de menselijke kosmos en de daarbij omringende, onberekenbare natuurprocessen. De mens was immers op de aarde om het werk van God of Goden te reproducieren; ordenen, structureren en vormen en normen geven. Het was hierbij niet van belang of het ging om ontginnen of veroveren van gebied op anderen; door het gebied "eigen" te maken werd het een deel van de eigen schepping. De mens groeide in daden en denken en vergrootte zijn orde totdat de chaos van de wilde natuur grotendeels beheerst leek te zijn.

Deze menselijke ordening bleek echter een wanordelijke keerzijde te hebben, terwijl de natuur vol bleek te zijn van subtiel geordende evenwichten. Chaos bleek een kosmos te bevatten en de kosmos een chaos. Besef van menselijke beperking, kwetsbaarheid en onvermogen drong door en daaruit de behoefte om een nieuw uitgangspunt in de "natuurlijke verhouding" in te nemen. Het werd niet langer veroveren of ontworstelen maar samenwerken met de natuur. Gevolg van deze ommekeer in denken is dat de door mensen gemaakte omgeving "geheiligd" zal moeten worden door deze met natuur te doordringen. Gezien de manier waarop er de laatste decennia is ingegrepen zal veel mogen gebeuren voor de balans weer in evenwicht is. Feit is dat wij deel uitmaken van de natuur, de natuur harder nodig hebben dan de natuur ons en dat op al onze acties en reactie komt. Welke acties er ondernomen moeten worden is dus een kwestie van keuzes maken en aangezien Nederland zowel zeebodem, gletsjer, moeras, bos als bewoond en bebouwd gebied is geweest blijven keuzes arbitrair, maar in de trefwoorden rijkdom, diversiteit en dynamiek zullen velen zich kunnen vinden. De mens kan de opgelegde taak, het scheppen, voortzetten, met een andere invulling; gunstige voorwaarden voor de natuur scheppen in plaats van woestenij ontginnen.

Dezelfde menselijke drang die vroeger grote werken als inpolderingen en deltaplannen realiseerde kan nu gericht worden op grote plannen als bijvoorbeeld het herstel van het rivierenlandschap. De menselijke creativiteit kan enorm vruchtbaar zijn. Waarom zouden we bijvoorbeeld niet een enorm oppervlak aan nieuw Nederlands landschap creëren: het Nederlandse tunnellandschap. Alle snelwegen worden overdekt en afgedekt met een keur aan verschillende grondsoorten die zullen begroeien met wat de natuur ons ter plekke schenkt. Vele tienduizenden fraaie hectaren Nederlands landschap komen erbij, in allerlei biotopen met onbeperkte mogelijkheden voor vele levensvormen. In het nieuwste groene offensief "twee maal zoveel natuur is twee maal zoveel genieten" voert het hedonisme de boventoon. "Natuur laat je leven" geeft de dubbele boodschap nog het beste weer: mogen leven en laten leven. Belangrijk is dat we langzaam veranderen van denken en of dit komt door streven naar welbevinden, zelfbehoud, spiritueel besef, schaamte of ethische normen is van minder belang. We veranderen van denken, hopelijk snel genoeg.

HEINZ

door WINDIG & DE JONG

